

23 Ιουνίου 1789

«Με την ψήφο του λαού»

Όταν ο «Βασιλιάς Ήλιος» πέθανε, στα 1715, η Γαλλία βυθίστηκε, ακόμα πιο πολύ στο σκοτάδι της εξαθλίωσης. Οι πόλεμοι, η άγρια φορολογία και η σιτοδεία ένωσαν στην επαιτεία τους ζωντανούς σκελετούς των πόλεων με τους αυλικούς του βασιλιά. Ο νέος Λουδοβίκος, ο ΙΕ΄, ήταν ανήλικος, όταν ανέβηκε στο θρόνο. Οι κηδεμόνες του έμπλεξαν τη ρημαγμένη χώρα στον πόλεμο για τη διαδοχή της Πολωνίας και ο ίδιος, όταν ενηλικιώθηκε, στον επταετή πόλεμο με την Αγγλία. Έχασε Καναδά, Ανατολικές Ινδίες και άλλες κτήσεις, αύξησε κι άλλο τη φορολογία κι άφησε την περιβόητη μαντάμ Πομπαντούρ να διευθύνει επί είκοσι χρόνια τις τύχες της Γαλλίας. Πέθανε στα 1774, αφήνοντας το θρόνο στον 20χρονο εγγονό του Λουδοβίκο ΙΣΤ΄.

Η κατάσταση ήταν τραγική. Από τα 25 εκατομμύρια των κατοίκων, γύρω στους 400.000 αριστοκράτες και ανώτεροι κληρικοί ζούσαν πλουσιοπάροχα, μοιράζοντας μεταξύ τους τα αξιώματα και τις θέσεις κλειδιά. Οι υπόλοιποι πεινούσαν. Πάνω από 130.000 ιερωμένοι ζούσαν ζητιανεύοντας ή δουλεύοντας εργάτες στα τσιφλίκια. Στα 1777, ο Λουδοβίκος αποδέσμευσε και τις εξαγωγές, δίνοντας την ευκαιρία στους αριστοκράτες της γης να πουλήσουν το σιτάρι σε άλλες χώρες. Οι σιταποθήκες άδειασαν το 1788, ενώ τρομακτικές θύελλες και χαλάζι κατέστρεψαν την παραγωγή. Χρεωμένοι οι μικροϊδιοκτήτες άρχισαν να συρρέουν στις πόλεις αναζητώντας δουλειά. Τα μεροκάματα έπεφταν, ο πληθωρισμός έτρεχε με 50%, ψωμί δεν υπήρχε, οι προβλέψεις για τη νέα σπορά ήταν δυσοίωνες. Η αριστοκρατία έτρωγε παντεσπάνι. Κι η βασίλισσα Μαρία Αντουανέτα απορούσε, γιατί να μην τρώει κι ο λαός παντεσπάνι, αντί να ζητά ψωμί που δεν υπήρχε. Στις 16 του Αυγούστου, η Γαλλία χρεοκόπησε:

Την καταστροφή της γεωργίας ακολούθησε, μοιραία, η βιομηχανική κρίση. Η ανεργία ανέβαινε σε δυσθεώρητα ύψη και τα μηνύματα του διαφωτισμού έβρισκαν πρόσφορο έδαφος. Η λαϊκή πίεση ανάγκασε τον βασιλιά να θυμηθεί το Συμβούλιο των Γενικών Τάξεων που είχε πάνω από ενάμισι αιώνα να συγκληθεί. Η αναγγελία έγινε το φθινόπωρο του 1788. Οι εκλογές τον Φεβρουάριο του 1789. Η πρώτη συνεδρίαση ορίστηκε για τις 5 Μαΐου. Ήταν

εκεί, 300 αντιπρόσωποι των αριστοκρατών, 300 του κλήρου και 600 της τρίτης τάξης των αστών και αγροτών. Οι διαφωνίες παρουσιάστηκαν από την αρχή: Αριστοκράτες και ανώτεροι κληρικοί ήθελαν να γίνουν οι ψηφοφορίες κατά τάξεις. Η τρίτη τάξη ζήτησε να ψηφίζουν κατά άτομα. Αριστοκράτες και κλήρος αποχώρησαν. Με πρόταση του εκλεγμένου από την τρίτη τάξη κόμη ντε Μιραμπό, που ψηφίστηκε στις 17 του Ιουνίου του 1789, το συμβούλιο μετονομάστηκε σε εθνοσυνέλευση και συνέχισε τις εργασίες του. Δυο μέρες αργότερα, οι πεινασμένοι κληρικοί προκάλεσαν ψηφοφορία στη δεύτερη τάξη, νίκησαν τους επισκόπους κι ενώθηκαν με την τρίτη τάξη που συνέχιζε τις συνεδριάσεις στις Βερσαλλίες.

Μπροστά στη νέα τροπή των πραγμάτων, ο Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ αποφάσισε να τελειώνει με το συμβούλιο. Έστειλε μια δύναμη μισθοφόρων να κλείσει την αίθουσα των συνεδριάσεων. Οι σύνεδροι, έχοντας επικεφαλής τον πρόεδρο της τρίτης τάξης αστρονόμο Μπεγί και τον αβά Σεγές, κατέλαβαν το σφαιριστήριο των ανακτόρων κι ορκίστηκαν να μη διαλυθούν, πριν να ψηφίσουν σύνταγμα για τη Γαλλία. Ήταν 20 Ιουνίου 1789 και το γεγονός έμεινε στην Ιστορία ως «ο όρκος του σφαιριστηρίου». Ο Λουδοβίκος ξανάνοιξε την αίθουσα των συνεδριάσεων. Στις 23 Ιουνίου, παρουσιάστηκε ο ίδιος μπροστά στους αντιπροσώπους κι έδωσε διαταγή κάθε τάξη να συνεδριάζει χωριστά. Οι αντιπρόσωποι έμειναν στις θέσεις τους. Ο εκπρόσωπος του βασιλιά τους είπε: «Κύριοι, δεν ακούσατε τη διαταγή του βασιλιά;».

Ο Μιραμπό σηκώθηκε και του απάντησε: «Φύγετε! Πηγαίνετε να πείτε σε αυτόν που σας έστειλε, πως είμαστε εδώ με την ψήφο του λαού και δεν θα φύγουμε, παρά μόνο με τη βία». Τα χειροκροτήματα που κάλυψαν τα λόγια του, ήταν η πρώτη ανοιχτή αντίδραση στον βασιλιά.

1857: Η αγγλική «Εταιρία Ανατολικών Ινδιών» κυριεύει για δικό της λογαριασμό την Βεγγάλη, μια τεράστια και πλούσια περιοχή, γύρω από το Δέλτα του ποταμού Γάγγη. Αργότερα, η Βεγγάλη θα αποτελούσε ένα από τα πετράδια του στέμματος της αυτοκράτειρας των Ινδιών βασίλισσας Βικτορίας.

1894: Γεννιέται ο από το 1936 βασιλιάς Εδουάρδος Η΄, που παραιτήθηκε για να παντρευτεί

την Γουάλις Σίμπσον.

1956: Ο Γκαμάλ Αμπντέλ Νασέρ εκλέγεται παμψηφεί πρόεδρος της Αιγύπτου.

1978: Καταδικάζεται σε φυλάκιση 15 χρόνων ο Ρενάτο Κούρσιο, αρχηγός των ιταλικών Ερυθρών Ταξιαρχιών.

1992: Στις ΗΠΑ, καταδικάζεται σε ισόβια ο νονός της Μαφίας, Τζον Γκότι. Η απόφαση προκαλεί αναταραχές, καθώς πολλοί υποστηρικτές του μαφιόζου προσπάθησαν να πολιορκήσουν το Ομοσπονδιακό Δικαστήριο του Μπρούκλιν.

1994: Συλλαμβάνεται και φυλακίζεται ο Μόσχουντ Αμπιόλα, ο επιχειρηματίας που αφήφησε την στρατιωτική κυβέρνηση και αυτοανακηρύχτηκε πρόεδρος της Νιγηρίας.

1994: Μετά από δεκαετίες διεθνή αποκλεισμού, η Νότια Αφρική κερδίζει τη θέση της στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών.

1996: Τα ξημερώματα και λίγα εικοσιτετράωρα πριν από το κρίσιμο συνέδριο του κινήματος, πεθαίνει ο ιδρυτής και αρχηγός του ΠΑΣΟΚ και πρώην πρωθυπουργός Ανδρέας Παπανδρέου. Είχε γεννηθεί στις 5 Φεβρουαρίου 1919.

1996: Διορίζεται νέα πρωθυπουργός του Μπαγκλαντές η Χασίνα, επικεφαλής του Συνδέσμου Αγουάμι και κόρη του δολοφονημένου ανεξάρτητου ηγέτη και ιδρυτή της χώρας, σείχη Μουτζίμπου Ραχμάν.

2013: Στις εκλογές για την αλβανική βουλή, ο συνασπισμός των σοσιαλιστών (37 κόμματα υπό τον Έντι Ράμα) κερδίζει την απόλυτη πλειοψηφία (58%), αναδεικνύοντας 80 βουλευτές, έναντι 56 εδρών της συμμαχίας 25 κομμάτων υπό τον απερχόμενο πρόεδρο Σάλι Μπερίσα.

2016: Η Βρετανία βγαίνει βαθιά διχασμένη μετά το δημοψήφισμα, στο οποίο με 51,9% έναντι 48,1% οι Βρετανοί αποφάσισαν την έξοδό τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο πρωθυπουργός, Ντέιβιντ Κάμερον, ανακοίνωσε ότι θα παραιτηθεί τον Οκτώβριο, ενώ, σε ολόκληρο τον κόσμο, τα χρηματιστήρια βρέθηκαν σε ελεύθερη πτώση.

Η 23^η Ιουνίου στον πολιτισμό

23 Ιουνίου 1763

Η Ζοζεφίνα

Η Μαρτινίκα είναι ένα από τα νησιά των Μικρών Αντιλλών, γαλλικό έδαφος από παλιά. Εκεί, στις 23 Ιουνίου 1763, γεννήθηκε η Μαρία Ζοζεφίνα Ροζ Τασέ δε λα Παγκερί, κόρη Γάλλου αριστοκράτη, αξιωματούχου στο νησί. Στα 16 της, παντρεύτηκε τον πλούσιο Αλέξανδρο, υποκόμη του Μπομέ και βρέθηκε στο Παρίσι. Του έκανε παιδιά την Ορτανσία και τον Ευγένιο αλλά ο υποκόμης ντρεπόταν να την παρουσιάσει στην αυλή, καθώς οι τρόποι της θύμιζαν την επαρχιώτικη καταγωγή της. Στα 1785, την χώρισε. Η Ζοζεφίνα έμεινε στο Παρίσι ακόμα τρία χρόνια, αρκετά για να μάθει τρόπους και να μπορεί να κινείται στα σαλόνια της αριστοκρατίας. Στα 1788, παραμονές της γαλλικής επανάστασης, γύρισε στη Μαρτινίκα. Εκεί την πρόλαβε μια εξέγερση των ιθαγενών (1790). Πήρε τα παιδιά της κι έφυγε πάλι στο Παρίσι που τότε ζούσε στους ρυθμούς της επανάστασης. Ο υποκόμης πρώην άνδρας της βρέθηκε φυλακή όπου και αυτή τον ακολούθησε. Κατόρθωσαν να αποφυλακιστούν το καλοκαίρι του 1794.

Η Ζοζεφίνα ήταν τριαντάρα, όμορφη και έμπειρη. Την είδε ο Ναπολέων Βοναπάρτης, νέος στρατηγός ακόμα, και την ερωτεύτηκε. Υπέκυψε στην πολιορκία του και δέχτηκε να τον παντρευτεί. Στις 9 Μαρτίου 1796, έγινε ο πολιτικός γάμος τους.

Ερωτευμένος μαζί της, ο Βοναπάρτης έλειπε συνεχώς σε εκστρατείες. Της έγραφε γράμματα γεμάτα πάθος αλλά εκείνη δεν απαντούσε. Προτιμούσε να φλερτάρει στο Παρίσι με κάποιον άλλον αξιωματούχο. Ο Ναπολέων θέλησε να τη χωρίσει. Τον εμπόδισαν τα παιδιά της από τον προηγούμενο γάμο. Τη συγχώρεσε και πλήρωσε τα χρέη της. Η Ζοζεφίνα φρόντισε να μην προκαλεί καινούρια σκάνδαλα. Την 1^η Δεκεμβρίου 1804, παντρεύτηκαν και

με θρησκευτικό γάμο. Την επομένη, 2 του μήνα, ο Ναπολέων στεφόταν αυτοκράτειρας. Με τη Ζοζεφίνα, αυτοκράτειρα στο πλευρό του. Όμως, το ότι δεν του έκανε διάδοχο αλλά και μια παρατυπία στη θρησκευτική τελετή, έδωσε στον Ναπολέοντα τη δυνατότητα να ακυρώσει τον γάμο του μαζί της και να παντρευτεί τη Μαρία Λουίζα, κόρη του αυτοκράτορα Φραγκίσκου Α' της Αυστρίας. Η Ζοζεφίνα αποσύρθηκε από το προσκήνιο. Μετά την πτώση του Ναπολέοντα, απέκτησε την εύνοια του τσάρου Αλέξανδρου Α' αλλά, στις 29 Μαΐου 1814, πέθανε.

1537: Πεθαίνει ο Πέντρο ντε Μεντόζα, Ισπανός εξερευνητής. Ήταν επικεφαλής μιας εκστρατείας για την ανακάλυψη της Αμερικής, η οποία έφτασε στην περιοχή Ρίο ντε λα Πλάτα της Αργεντινής και ίδρυσε το Μπουένος Αϊρες. Ο θάνατος τον βρήκε ενώ επέστρεφε στην Ισπανία.

1894: Γεννιέται ο Άλφρεντ Τσαρλς Κίνσεϊ, ζωολόγος και συγγραφέας του πολυσυζητημένου έργου «Σεξουαλική Συμπεριφορά στον Αρσενικό Άνθρωπο» (1948).

1943: Γεννιέται στο Κονέκτικατ των ΗΠΑ ο μαέστρος και πιανίστας Τζέιμς Λιβάν.

2005: Σε ηλικία 80 χρόνων, πεθαίνει ο ποιητής Μανόλης Αναγνωστάκης.